

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMĂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

N. Jac. Constantinescu. — *Rânduri postume.*
Virgil Veniamin. — *Unificarea internațională a garanțiilor în dreptulul maritim.*
Jurisprudența română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. II.* Poprire. — Ordonarea ei de judecătorul de ocol. — Proces verbal de poprire încheiat de un comisar de poliție. — (Banca Podgoriei Drăgășani cu Primăria Comunei Drăgășani). *Curtea de Apel din București S. I.* — Contencios administrativ. — Ordonanța de convocare a corpului electoral. — (Dr. N. Lupu și alții cu Statul Român). *Tribunalul Ilfov S. IV civ. cor.* — Reforma agrară. — Hotărâri de expropriere. — (Statul cu A. Oroveanu și C. Osiceanu).
Jurisprudența străină. — Adnotație de D. Cotrutz

RÂNDURI POSTUME

Nicolae Radovici președintele secției a IV a a Curței de Apel din București a dispărut dintre noi.

Intr'un timp când instanțele judecătorești erau în vacanță, Radovici nu a avut parte de înmormântarea ce i se cuvenea, mulți din colegii cari ar fi dorit să ia parte și să-l conducă la locul de vecinică odihnă ne putându și îndeplini această ultimă datorie.

Vestea morții lui, a impresionat sincer și profund pe toți cei ce l'au cunoscut, căci nimeni nu se aștepta la o pierdere atât de apropiată.

„Starea boalei mele, mă îngrijorează — îmi scrie dânsul cu puțin înainte de muri — și mă pregătesc să mă duc la Viena ca să consult medici mai experimentați. Pe timpul vacanței desigur că-mi vor da un tratament de odihnă“.

Sărman coleg!

Nu știai că soarta nemiloasă îți pregătea odihna de veci!

Inzestrat cu o vie inteligență, brodată cu o cultură solidă, caracter ponderat, integru, independent, distant și plin de mândrie profesională, a ocupat în ierarhia magistraturii noastre un loc de frunte.

Dotat cu personalitate remarcabilă se simțea chemat spre roluri de conducere.

Răpit din mijlocul colegilor atât de intenpestiv și la o vârstă când încă nu-și dăduse întreaga măsură a calităților sale, moare fără a fi ajuns la treapta la care un magistrat ou meritele lui era în drept să aspire.

Câte drame neștiute nu se petrec adesea în sufletele celor ce îmbrățișează cariera noastră atât de

frumoasă dar și atât de spinoasă și plină de amărăciuni pentru noi.

Făcând parte din generația magistraților lui Toma Stelian, intrat în magistratură prin examen, el își pusesese nădejdea înaintării numai în muncă și merit.

Conduc de aceste principii, n'a pregetat, cu toată înalta treaptă la care se găsea, a lua calea acțiunii în contencios atunci când a socotit că drepturile sale au fost încălcate. A fost din partea sa, acea „Luptă pentru drept“ a lui Iehring!...

De atunci a trăit într'un continuu zbcium sufletec care i-a subminat sănătatea.

Aprig luptător, vecinic gata a se arunca cu persoana sa împotriva nedreptății, n'a mai putut supra-vieții înfrângerii.

O viață ca a lui Nicu Radovici plină de demnitate și jertfită până la capăt pentru dreptate, este o pildă pentru cei de azi și pentru viitorime.

Căzut ca un erou pe front, pierderea lui Nicu Radovici ne-a umplut sufletul de durere dar și de admirație pentru modul cum s'a achitat și încheiat activitatea sa.

În veci săi fie amintirea printre noi.

N. Jac. Constantinescu
Președinte la Curtea de Apel din București

UNIFICAREA INTERNAȚIONALĂ A GARANȚIILOR ÎN DREPTUL MARITIM (cu prilejul unei lucrări recente)

Comerțul juridic fluvial și maritim, pe măsură ce crește în intensitate și extensiune, propagă nevoi cu caracter universal, într'o tendință continuă de internaționalizare. Securitatea relațiilor juridice și asigurarea unui cât mai urcat potențial de credite — aceste două condițiuni esențiale desvoltării activității maritime — au făcut să apară în mod spontan, adeseori pe cale obicinuelnică, instituțiuni nivelatoare ale deosebirilor locale. Pe de altă parte, o mai adâncă și mai desăvârșită înțelegere a solidarității profesionale, a atenuat entuziasmul specificului național, în acest domeniu, îngăduind un început de unificare sub forma de convențiuni internaționale. Materia privilegiilor și

hipotecilor, oferea din acest punct de vedere un teren deosebit de prielnic tendințelor unificatoare. În adevăr, ori care ar fi naționalitatea întreprinzătorilor maritimi și fluviali, baza întregii lor activități repauzează pe un sistem de credite garantate, pe temeiul căruia reunesc capitalurile considerabile reclamate de construcțiunea navelor și asigurarea transporturilor.

Un atare rezultat nu se poate obține însă, decât cu greu într'un regim juridic atât de variat, ca cel pe care legislațiunile naționale îl înfățișează pentru privilegiile și ipotecile maritime ca și pentru acele fluviale.

Este suficient să amintim în această privință deosebirea dintre codurile român, francez, italian și în general toate legislațiile latine, de legislațiunile anglo-americeane. Pe când cele dintâi prevăd un mare număr de privilegii maritime, cele din urmă nu cunosc decât un număr restrâns, iar rangul lor variază după țară. Iată de exemplu, privilegiul creanțelor născute dintr'un delict sau quasi delict, care nu numai că este admis în legiurile anglo-americeane, dar beneficiază de un rang superior celorlalte.¹ Dealtfel întreg sistemul de preferință al creanțelor privilegiate are un fundament deosebit în cele două categorii de legislații. Ideea calității creanței, dreptul anglo-american adaogă ideea ordinei inverse a datei nașterii creanței, căci beneficiarul unui privilegiu asupra navei, — spune doctrina anglo-saxonă, — nu-l posedă decât sub rezerva vicisitudinilor călătoriei care poate da loc la noul privilegiu. „Privilegiul este o sarcină grevând o navă în timpul călătoriei și nu o navă la adăpost”.² De asemeni garanțiile reale în dreptul anglo-american nu se sting decât odată cu creanța, nefiind supuse ca în codurile latine unei stingeri rapide.

În fine, aceleași divergențe domină conținutul și efectele drepturilor de garanție. Astfel ipoteca maritimă în dreptul englez (mortgage) conferea nu numai un drept real de garanție, ci și un drept condițional la proprietatea navei (Merchant Shipping Act din 1894).

* * *

Înconveniente ce prezintă varietatea de reglementări juridice naționale, sunt accentuate de dificultatea de a se găsi o soluțiune generală, pentru rezolvarea conflictelor de legi, în mod firesc foarte numeroase în comerțul juridic maritim și fluvial.

Care este legea ce se aplică vaselor navigând în străinătate? Asupra acestei chestiuni desacordul domnește încă, atât în doctrină cât și în jur sprudență.

Astfel după d. Niboyet, este aplicabilă legea portului situațiunii vasului (lex sitae du port d'attache).³

Asistăm în această concepțiune la o transpunere în dreptul privat a teoriei de drept public a exteriorității vasului admisă pentru vasele de războiu care prelungesc ori unde s'ar găsi, suveranitatea sta-

tului respectiv. Alți autori adoptă sistemul aplicațiunii legii locului unde a luat naștere dreptul, „lex loci” iar alții, spre a protegii interesele creditorilor naționali, adoptă sistemul „lex fori”.¹

În fine, teoria legii pavilionului, constând în aplicațiunea legii naționale a navei, reunește astăzi majoritatea autorilor.²

Curtea de Casație franceză, prin deciziunea de principiu din 24 Iunie 1912³), aplică legea pavilionului, vasului francez grevat de ipotecă și supus execuțiunii și vânzării silite în străinătate.

Această diversitate de sisteme învederează necesitatea unor reguli uniforme, care să înlăture divergențele dintre țări și mai ales care să dea justițiabililor siguranța de drept.

* * *

Primele realizări în domeniul unificării privilegiilor și ipotecilor maritime se datoresc convențiunilor de la Bruxelles (1926) și Genève (1930). Ambele aceste convențiuni fac obiectul unui studiu complet, datorit d-lui Aurelian Păunescu și apărut în Bibliothèque de Droit Maritime de sub direcțiunea d-lui Prof. G. Ripert.⁴

Cea dintâi convențiune, constituie un efort de nivelare a conflictelor de drept dintre creditorii ipotecari și creditorii privilegiați ai vasului prin reducerea la minimum a privilegiilor maritime și prin prescripțiunea lor rapidă.

În acest scop, statele participante au convenit la generalizarea privilegiului de abordaj existent până atunci, numai în legislația anglo-saxonă, părăsindu-se însă rangul său de prioritate. Deasemeni s'a procedat la o reducere a numărului privilegiilor, deosebindu-se cele păstrate în două categorii: a) privilegiile internaționale primând ipoteca, și b) privilegiile create prin legi naționale având un rang posterior garanțiilor convenționale (art. 2 și 3). Convențiunea stabilește în fine măsuri de publicitate riguroase, pentru deplina siguranță a terților stăini.

În volumul d-lui Păunescu se analizează în detaliu dispozițiunile convențiunii dela Bruxelles din 1926. Astfel d-sa cercetează diferitele categorii de privilegii admise de convențiune, rangul și întinderea lor precum și condițiunile de formă și de dovedire. Un capitol interesant este consacrat discuțiunii modului de stingere al privilegiilor și în general a dreptului de urmarire și de preferință. În fine, autorul relevă influența pe care convențiunea a exercitat o asupra legislațiunilor naționale, care au căutat adeseori să integreze dreptului pozitiv ce-l edictau, normele unificate.

Autorul însă, cu drept cuvânt critică adoptarea sistemului lex fori prin art 16, arătând consecințele primejdioase pe care acest sistem de rezolvare al con-

1. G. Phillmore. Memorandum as to Priorities of maritime liens in Bul. du Com. maritime international p. 56.

2. T. G. Carver. Note sur les privilèges maritimes en droit anglais, Bulletin Nr. 11, p. 103.

3. J. P. Niboyet. Etudes de dr. international privé fluvial, în Rev. de dr. international et de législation comparée 1924 p.

333 și teza sa de doctorat.

1. Comp. A. Wahl. Traité théorique et pratique de droit maritime, Paris 1924.

2. G. Ripert, Droit Maritime, I, ed. 3.

3. D. 1913,1457, note G. Ripert și S. 1911,1433 note Lyon-Caen.

4. A. Păunescu. L'unification internationale des privilèges et hypothèques en droit maritime et en droit fluvial.

flictelor de legi le poate avea asupra drepturilor creditorilor ipotecari.

Lucrarea d-lui Păunescu analizează de asemeni, principiile și dispozițiunile convențiunei dela Geneva din 1930, privitoare la ipotecile și privilegiile maritime. Meritul acestei convențiuni este desigur acela de a fi stabilit un sistem eficace de identificare a vaselor, printr'o imatriculare efectuată cu astfel de formalități încât orice posibilitate de fraudă să fie exclusă. D-l Păunescu expune condițiunile prevăzute în acest scop, procum și dispozițiunile privitoare la radirea sau transferul imatriculațiunilor. Este de relevat lacuna convențiunei care nu regulează conflictul negativ de imatriculare, adică ipoteza în care vasul nu împlinește condițiile de imatriculare ale niciuneia din țările contractante. Convențiunea se ocupă și cu modul constituii ipotecilor, cu efectele și stingerea lor, pe care le regulează după legea țării unde s'a făcut imatricularea.

În ce privește privilegiile, convențiunea distinge pe acele internaționale, primând garanțiile convenționale și privilegiile naționale al căror rang este stabilit de însuși convențiune (art. 28). În prima categorie nu intră decât privilegiul cheltuelitor de conservare, privilegiul pentru gajul persoanelor angajate pe bord, acel al creanțelor de asistență sau salvare și al accidentelor de navigație sau abordaj.

Deși această convenție, reprezintă un efort serios de unificare, totuși nu evită cu totul dificultățile în materia conflictelor de legi. Astfel, se admite aplicațiunea cumulativă, a legii țării imatriculațiunei cu sistemul *lex fori*, cum este în materia privilegiilor naționale (art. 28). Rezultatul este crearea unei stări de neegalitate între creditorii a căror drepturi nu depind de o dispoziție unitară, ci de un compromis între două legi distincte. D-l Păunescu propune subordnarea privilegiului creanței de abordaj, ipotecei înscrise anterior nașterii acestei creanțe, ceea ce desigur constituie o soluțiune deosebit de favorabilă creditorului fluvial.

Imperfecțiunile tehnice ale convențiunei puteau în bună parte fi diminuate, prin adoptarea art. 37 din proiectul propus conferinței dela 1930, care prevedea un sistem de regulare uniformă pe cale judiciară, a litigiilor izvorând din aplicarea convențiunei. O atare măsură nu s'a putut realiza însă, din cauza aprehensiunei statelor participante.

* * *

Cu toate lacunele pe care le prezintă aceste convențiuni și pe care lucrarea d-lui Păunescu le pune în evidență cu judiciozitate, este totuși remarcabil progresul ce-l reprezintă în tendința de unificare a dreptului maritim. Interesul apare cu atât mai accentuat cu cât prin atare realizări, dreptul maritim își afirmă autonomia, dând o eloquentă replică autorilor care contestându-i orice particularism, îl înglobează în materia codului comercial (1). Dacă este

(1) *J. Bonnetcase*, *Le droit commercial maritime. Son particularisme, son domaine d'application et son interprétation*, 2-e ed, 1931,

exact că dreptul maritim a pierdut astăzi din caracterul său imutabil, tradiționalist și cutumiar care-l distingeam altă dată între diviziunile dreptului (1), nu este însă mai puțin adevărat că el a rămas o disciplină distinctă și unitară (2). Dreptul maritim constituie știința tuturor raporturilor al căror teatru este marea și al căror obiect este comerțul maritim (3). El participă deopotrivă din esența dreptului public și privat, pentru că regulează un capitol al activității noastre economice, sub acest îndoit aspect. Deaceia cu drept cuvânt autorii moderni disting în cadrul său un drept administrativ, un drept internațional privat și public, un drept procedural, etc. (4) Acestei diferențieri anatomice corespunzătoare extensiunei economiei maritime, îi corespunde însă o tendință continuă de unitate fiziologică. Dreptul maritim în desfășurarea sa, în elaborarea instituțiilor sale, și în reglementarea lor își păstrează caracterul mai îndrăsnit și mai universalist, decât oricare altul.

Legea comună tuturor popoarelor, edictată de Rolurile Oleronului construite din jurisprudența sec. XII și convențiunile internaționale, cum sunt acele studiate mai sus, exprimă oricare ar fi deosebirea de perspectivă, acelaș particularism al aptitudinii unificatoare, care-i asigură cea mai utilă autonomie. Lucrări de serioasă documentare științifică cum este aceea a d-lui A. Păunescu, nu fac decât să întărească asemenea reflexiuni, aducând astfel o eficace contribuțiune cunoașterii structurale a dreptului maritim.

Virgil L. Veniamin

Avocat

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența de la 27 Noembrie 1935

Președinția D-lui N. Bădescu-Roșiori, consilier

Banca Podgoriei Drăgășani cu Primăria Comunei Drăgășani

POPRIRE. — ORDONAREA EI DE JUDECĂTORUL DE OCOL. — PROCES-VERBAL DE POPRIRE. — INCHEEREA LUIDE CĂTRE COMISARUL DE POLIȚIE. — VALABILITATE ART. 455 PR. CIVILĂ. — ART. 38, 51 ȘI 109 LEGEA JUDECĂTORILOR DE OCOL.

Legiuitorul prin art. 109 din legea judecătorilor de ocoale, derogând de la dreptul comun, prin aceea că a admis ca executarea cărților de judecată și a sentințelor date asupra unor asemenea cărți, să se poată face în comunele urbane, pe lângă portărei și de către comisarii de poliție și ajutorii lor, a admis implicit ca aceștia să aibă căderea de a în-

(1) *Donjon-Lepargneur*, *Traté de droit maritime*, I, 9.

(2) *Alberto Asquini*, *Sulla autonomia del diritto marittimo*, A. Scialoja, *Sistema del diritto della navigazione*.

J. Escarra, *L'autonomie du dr. com.*, în *Studi di diritto com.* în onore di C. Vivante, p. 42.

(3) *G. Ripert*, loc. cit.; *Comp. de particularisme du dr. maritime dans l'unification internationale*, de ce droit, în *Studi in more di C. Vivante*.

(4) *D. Gălășescu Pîk*, *Particularismul dreptului maritim*, *Cr. Jud.* 1932, p. 337.

depli și măsuri asigurătoare, precum încheierea procesului verbal de înființarea unei popriri.

No. 872. — Admis recursul făcut de către Banca Podgoriei din Drăgășani Soc. anonimă în contra sentinței No. 418/932 a Trib. Vâlcea S. I.

Curtea deliberând,

Văzând motivul de casare:

Având în vedere sentința supusă recursului, precum și actele dela dosar, din cari rezultă, că Banca Podgoriei Drăgășani, cerând judecătoriei mixte din Drăgășani pe baza de titlu definitiv validarea popriilor cerute și înființate în mâinile Primăriei Drăgășani pentru sumele de bani ce acesta avea de plătit debitorului reclamantei, anume Petre Nicola, — prin cartea de judecată cu No. 474 din 11 Iunie 1932 admitând ca întemeiat incidentul ridicat de terța poprită, a anulat procesele-verbale de poprire dresate în cauză de un comisar al orașului Drăgășani, ca fiind dresate de un agent necompetente, respingând prin consecință cererea de validare:

Că, această carte de judecată fiind apelată de către Banca Podgoriei din Drăgășani, Tribunalul Vâlcea, S. I., prin sentința cu No. 418 din 27 Octombrie 1932, respinge apelul ca nefondat, hotărând că, față de dispozițiunile art. 38 din legea judecătoriilor de ocoale art. 458, 412 proc. civilă, 51 din legea de organizare judecătorească și art. 5, legea poliției și siguranța generală a Statului, comisarul de poliție nu are calitatea de a efectua o poprire, singurul competente în asemenea materie nefiind decât portărelul;

Având în vedere că, împotriva acestei sentințe sus numita Bancă, a introdus recursul de față, susținând prin motivul de casare, că respingându-i apelul, Tribunalul a violat, aplicat și interpretat greșit dispozițiunile art. 455 și 458, proc. civ., ar. 38 și 109 din legea judecătoriilor de ocoale, art. 99 din regulamentul acestei legi, precum și art. 51 din legea de organizare judecătorească;

Considerând că, art. 455, proc. civilă, prevede că, orice creditor pe bază de titluri executorii poate să urmărească și să poprească pentru sumele cuprinse în titlul său, sumele sau efectele datorite debitorului, său de către un al treilea, iar art. 458 acelaș cod dispune că, poprirea o ordonă președintele Tribunalului prin agentul judecătoresc;

Considerând că, în ce privește competența, legea judecătoriilor de ocoale, a prevăzut o derogare dela dreptul comun, și anume, dispunând prin art. 38, că judecătorii de ocoale sunt în drept ca, în marginele competenței lor și conformându-se regulilor de procedură civilă (art. 455—465 și 610—), să ordone orice măsuri de asigurare;

Considerând că, aceeași lege a judecătoriilor de ocoale, cu privire la modul de executare al hotărârilor, prin art. 109 dispune că, executarea cărților de judecată și a sentințelor date asupra unor asemenea cărți, se face conform regulilor de procedură civilă, în comunele urbane de comisarii de poliție sau de por-

tărei, iar în cele rurale, de însăși judecătorul de ocol, sau cu delegațiunea lui, de ajutorul său sau administratorul de plasă, — dispozițiune cuprinsă și prin. 99 din regulamentul acestei legi;

Considerând că, din cuprinsul dispozițiunilor de mai sus, rezultă că, legiuitorul a admis o derogare dela dreptul comun, nu numai în ce privește competența de a ordona măsuri de asigurare, stabilind că judecătorul de ocol poate ordona asemenea măsuri, dar și cu privire la competența agenților judecătorești, însărcinați cu aducerea la îndeplinire a unor asemenea măsuri, prevăzând între aceștia, în comunele urbane, ne lângă portărei, și pe comisarii de poliție și ajutorii lor, aceștia putând executa hotărâri și cu atât mai mult pot avea căderea a face măsuri de asigurare;

Considerând că, dacă art. 51 din legea de organizare judecătorească arată că pentru îndeplinirea actelor de procedură și a executărilor silite ordonate de justiție, funcționează pe lângă Tribunal și judecătorii, agenți judecătorești, numiți portărei, iar prin art. 1 și 16 din regulamentul pentru serviciul portăreilor că, portărelul va aduce la îndeplinire titlurile executorii, de aici nu se poate deduce decât că aceștia au plenitudinea competenței de agenți judecătorești pe lângă instanțele de orice grad, și nici de cum s'ar limita numai lor această calitate, ridicând-o comisarilor polițienești și ajutorilor lor cari ar funcționa pe lângă judecătoriile de ocol;

Că, deasemenea, legea de organizare a poliției, invocată de Tribunal, reglementând competența agenților de poliție, prin nici un text de lege n'a căutat să a acestor organe competența de a lua asemenea măsuri, ci din contră, prin al. b, al secțiunii B, din art. 2, s'a menținut acestora atribuțiunile de poliție judiciară, și anume, dispunând că, în calitate de ofițer de poliție judiciară, execută măsurile ordonate de justiție potrivit legilor, fie contra persoanelor, fie contra bunurilor;

Considerând că, față de cele de mai sus, rezultând că, în comunele urbane, comisarii și ajutorii lor având competența de a aduce la îndeplinire măsuri de executare și, deși, și de asigurare, instanța de fond, în speță, numai cu neobservarea principiilor mai sus arătate a considerat pe comisarul comunei urbane Drăgășani ca incompetent a dresa proces-verbal de poprire și invalidând poprirea prin anularea unor asemenea procese verbale, a pronunțat o hotărâre casabilă din acest punct de vedere;

Că, deci, motivul de casare urmează a se privica fondat și prin consecință, a se admite recursul, cauza urmând a fi trimisă aceleiaș instanțe spre a proceda la o nouă judecare;

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA I-a

Audiența de la 13 Iunie 1934

Președinția D-lui I. Stănescu-Buzău

Dr. N. Lupu, Dem. Dobrescu și alții cu Statul Român

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — ORDONANȚĂ DE CONVOCARE A CORPULUI ELECTORAL

Spre a putea ataca ordonanța de convocare a corpului electoral, pentru efectuarea alegerilor comunale, alegătorii și candidații au rezervată prin lege o cale specială și anume cea a contestației la comitetul central de revizuire, astfel că ei nu pot uza în același scop și de calea unei acțiuni pe baza legii contenciosului administrativ.

No. 164. — Respinsă ca inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ intentă de Dr. Nicolae Lupu, Dem. Dobrescu, Al. Protopopescu, George Slama și Savian Bădulescu în potriiva Statului Român reprezentat prin Ministerul de Interne.

Curtea,

Deliberând asupra primului incident de inadmisibilitatea acțiunii ridicat de mandatarii Ministerului intimat.

Având în vedere concluziile puse de părți și actele de la dosar.

Având în vedere că reclamantii în calitate de candidați prin petițiunea introductivă de instanță, chiamă în judecată Ministerul de interne prin reprezentanți săi legali și cer ca pe baza art. 107 din Constituție și a art. 1 și următorii din legea contenciosului administrativ, să se anuleze ca ilegală ordonanța No. 8672 din 3 Mai 1934, de convocarea corpului electoral, pentru efectuarea alegerilor comunale, de la 30 Mai 1934, din Municipiul București.

Considerând că legiuitorul prin art. 1 d'n legea contenciosului administrativ acordă particularului lezată în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legilor și a regulamentelor, calea unei acțiuni pe baza acestei legi, pentru recunoașterea dreptului său.

Că atât din spiritul cât și din întreaga economie a acestei legi, rezultă că calea acordată de art. 1 din legea contenciosului administrativ, este o cale extraordinară, de care particularul nu poate uza de cât numai în cazul când pentru recunoașterea dreptului și repararea prejudiciului, acesta nu are deschisă de la lege o cale de atac.

Considerând că din dispozițiunile cuprinse în art. 404 din legea pentru organizarea administrației locale, combinate cu art. 36 și 37 din legea comitetelor de revizuire și art. 34 din legea Municipiului București, rezultă că dela convocarea corpului electoral și până la proclamarea rezultatului alegerilor, un număr de 25 alegători, precum și candidații pot face contestațiuni scrise asupra oricărei operațiuni electorale.

Că asupra acestor contestațiuni se pronunță pentru toate unitățile administrative comitetul local de revizuire în prima și ultima instanță, iar pentru alegerile la Municipiul comitetul central de revizuire.

Că întrucât legiuitorul arată că operațiunile electorale în contra cărora se pot face contestații încep cu actul de convocare a corpului electoral și se termină cu acela care proclamă rezultatul alegerilor fără a exclude vre unul din aceste două acte, rezultată în mod neîndoios că ele sunt considerate de lege ca făcând parte din complexul operațiunilor electorale.

Că dealminteri actul de convocare a corpului electoral cu tot caracterul de act administrativ de autoritate ce-l are, constituie netăgăduit prin el însuși cea dintâi operațiune electorală, întrucât are de efect punerea în mișcare a întreg corpului electoral cât și a organelor chemate a aduce la îndeplinire toate celelalte operațiuni electorale.

Că așa dar în speță pentru atacarea ordonanței de convocare a corpului electoral alegătorii și candidații au rezervată prin lege o cale specială și anume cea a contestației la comitetul central de revizuire și deci potrivit considerațiunilor mai sus arătate, ei nu pot uza în același scop de calea unei acțiuni pe baza legii contenciosului administrativ.

Că dealmintreli, dat fiind că hotărârile în materie de contencios administrativ sunt cu efect relativ „inter partes” și nu sunt executorii prin ele înșile, nu s'ar putea obține anularea ordonanței de convocare a corpului electoral cu efect erga omnes, pe când calea contestației la comitetul de revizuire, a cărui hotărâri sunt executorii și cu efect erga omnes, acest rezultat ar putea eventual fi obținut de îndată.

Că această din urmă considerațiune constituie evident motivul care a determinat pe legiuitor ca prin lege specială să institue în această materie contenciosul electoral dând în competența acestor juristicțiuni administrative speciale judecarea acestor contestațiuni.

Că față de considerațiunile de fapt și de drept mai sus expuse, incidentul găsindu se întemeiat urmează a se admite și în consecință a respinge ca inadmisibilă acțiunea.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Ernest Ceaur Aslan, respinge.

Semnați: I. Stănescu-Buzău, Ernest Ceaur Aslan, C. Pisău.

TRIBUNALUL ILFOV S. IV. CIV. COR.

Audiența dela 7 Mai 1934

Președinția d-lui Hariton Udrea, Judecător

Statul cu Aurel Oroveanu și lng. C. Osiceanu

REFORMA AGRARĂ. — HOTĂRĂRI DE EXPROPRIERE. — OPOZABILITATEA LOR ERGA OMNES. — CÂND EXISTA ?

VÂNZARILE DUPA 15 AUGUST 1916. — SUNT FARA EFECT ÎN CEACE PRIVEȘTE APLICAREA LEGEI AGRARE.

EXPROPRIERA PROPRIETARILOR CU MAI MULTE MOȘII, CÂND AU MAI PUȚIN DE 500 HA. — ART. 50 DIN REGULAMENTUL LEGEI AGRARE. — LĂMUREȘTE LEGEA, NU ADAUGĂ LA LEGE.

1) Hotărârile de expropriere, aplicate pe teren, au un efect erga omnes, însă opozabilitatea aceasta este pentru ceace s'a judecat, nu pentru ceace nu s'a judecat. Astfel când s'au expropriat mai multe moșii ale

unui proprietar, separat, exproprierea aceasta nu se va opune unei cereri de coordonare, fiindcă această cerere nu a fost judecată.

2) După art. 3 din legea agrară, vânzările efectuate după 15 August 1916 sunt fără efect, în cece privește aplicarea legii agrare. Aceste vânzări sunt fără efect, și în cece privește o cerere de coordonare, fiindcă prin coordonare făcându-se aplicația legii agrare, vânzările sunt fără efect față de această aplicare a legii agrare.

3) Art. 50 din regulamentul legii agrare, care spune că se face exproprierea proprietarului cu mai multe moșii și când el are mai puțin de 500 ha, însă mai mult decât cota, pe care putea să o aibă, nu contrazice legea agrară, care spune că se face exproprierea proprietarului cu mai multe moșii, când are mai mult de 500 ha, fiindcă legea agrară prevede situația, când proprietarului îi rămân 500 ha. pământ.

Jurnal No. Respins excepțiile invocate.

Tribunalul,

Asupra excepțiilor ridicate de pârâții Aurel Oroveanu și Ing. C. Osiceanu.

Având în vedere că la cererea de coordonare făcută de Stat, privitoare la moșiile Străjești din jud. Romanați și Butimenu din Jud. Ilfov, pârâții, Aurel Oroveanu, cumpărător al moșiei Străjești și ing. C. Osiceanu, cumpărător al moșiei Butimenu, au susținut; 1) că exproprierea moșiilor arătate fiind rămasă definitivă, o coordonare a acestor moșii nu se mai poate face, opunându-se la aceasta autoritatea lucrului judecat; 2) că nu sunt întrunite condițiile art. 10 din lege agrară, pentru a se cere coordonarea într'adevăr acest text arată, că se face exproprierea pe proprietar, când acesta are sau a avut la 15 August 1916 mai multe moșii și posedă în total mai mult de 500 ha, pământ; or în cauza de față Margareta Stroici, autoarea pârâților, nu a avut la 15 August 1916 cele două moșii, fiindcă moșia Butimenu a dobândit-o în August 1919, când a decedat mama sa, iar la data punerii în vigoare a legii agrare, în Iulie 1921, Margareta Stroici nu a mai avut moșia Străjești, rămasă dela tatăl său, care a decedat în 1903, fiindcă această moșie a fost vândută de Margareta Stroici pârâtului Aurel Oroveanu în Aprilie 1919; 3) în al treilea rând pârâții au susținut, că art. 50 din regulamentul legii agrare a adăugat la lege: că după art. 10 din legea agrară se face coordonare, când proprietarul cu mai multe moșii, posedă mai mult de 500 ha pământ; art. 50 din regulamentul legii agrare arată însă, că exproprierea proprietarilor cu mai multe moșii se aplică și acelorora, care au mai puțin de 500 ha pământ cultivabil, însă mai mult de maximul stabilit de lege; această dispoziție a regulamentului, au susținut pârâții, fiind un adaos la lege, dispoziția aceasta nu poate să fie ținută în seamă.

Având în vedere că în fapt se constată, că Margareta Stroici a avut moșia Străjești din jud. Romanai dela tatăl ei, care a murit în anul 1903; că după prima expropriere făcută pe baza decretelor legi de expropriere, Margareta Stroici a vândut moșia rămasă, lui Aurel Oroveanu, în Aprilie 1919; că în August 1919 murind Margareta Darvari, mama Margaretei Stroici, depe urma acesteia a rămas moșia Butimenu din jud. Ilfov; că apărând legea agrară în Iulie 1921, Margareta Stroici a făcut declarație de expropriere, în conformitate cu legea agrară, arătând ca proprietate posedată la 15 August 1916, moșia Străjești din Jud. Romanați; că procedându-se la exproprierea moșiei Butimenu pe baza legii agrare, în fața comisiunilor de expropriere, nerunându-se chestiunea coordonării, ci numai care era suprafața de expropriat din moșia Butimenu, această suprafață a fost fixată prin decizia Nr. 51 din 30 Mai 1922. dată de comisia Județeană de expropriere; că la 15 Martie 1924, Aurel Oroveanu face la Comitetul Agrar o cerere de coordonare a moșiei Străjești, cu partea indiviză din moșia Văleni din Judetul Romanați, rămasă dela părintele său; că Comitetul Agrar prin decizia No. 249 din 4 Mai 1927 se pronunță asupra aceste coordonări; că în urmă Ministerul Agriculturii și Domeniilor cerând coordonarea, privitoare la moșiile ce au aparținut pârâtei Margareta Stroici, dosarul a fost trimis Tribunalului Romanați pentru a judeca, în conformitate cu modificarea legii agrare din 1932; că Tribunalul Romanați declinându-și competența, afacerea a venit în fața Tribunalului Ilfov pentru judecare; că înainte de a desbate fondul, pârâții au ridicat excepțiile arătate;

Considerând, în ceiece privește prima excepție, că după art. 56 legea agrară, hotărârile, aplicate pe teren prin măsurătoare, dacă nu sunt contestate de cei interesați, rămân definitive, nemai putându-se ataca pe nici o altă cale de atac; că legea a înțeles, ca aceste hotărâri, din cauza interesului mare ce se urmărește prin expropriere, să nu aibă numai o opozabilitate restrânsă, cum se întâmplă în genere cu hotărârile judecătorești, ci opozabilitatea acestor hotărâri să fie erga omnes.

Considerând că opozabilitatea aceasta se întinde însă numai la ceiece s'a judecat; că pentru ceiece nu s'a judecat, opozabilitatea aceasta nu mai există; că astfel, dacă s'a făcut, exproprierea unor moșii, luându-se fiecare moșie separat, exproprierea făcută este opozabilă tuturor, fiindcă judecata s'a purtat asupra exproprierei seperate a moșiilor; că însă această judecată nu este opozabilă unei cereri de coordonare, fiindcă această cerere nu s'a judecat, că ceiece s'a judecat a fost situația fiecărei moșii, privită ca și când proprietarul a avut fiecare din această moșie separat; că situația moșiilor, privite ca având un singur proprietar, nu s'a judecat.

Având în vedere că în speța de față se constată, că Margareta Stroici, în declarația de expropriere făcută după apariția legii agrare, a arătat că pe lângă

moșia Butimanul din Jud. Ilfov, a mai avut la 15 August 1916 și moșia Străjești din Județul Romanați; că însă în fața comisiei de expropriere, cum și în fața comisiei de apel, obiectul exproprierei a fost numai moșia Butimanul; că în fața acestor comisii nu s'a ridicat pentru cercetări și vre-o cerere de coordonare; că nefiind obiectul judecăței și cererea de coordonare, în cazul acesta nu se poate spune, că ar exista autoritate de lucru judecat, din hotărârile de expropriere date asupra moșiei Butimanul, asupra cererii de coordonare;

Având în vedere că autoritatea de lucru judecat nu poate să rezulte nici din deciziunea de coordonare a părâtului Aurel Oroveanu, fiindcă aceasta coordonare privea moșiile ce-i aparțineau acestuia, nu moșiile ce au aparținut părâtei Margareta Stroici.

Că deci neexistând autoritate de lucru judecat în cauza de față, prima excepție ridicată se găsește nefondată și în consecință se respinge.

Considerând — în ceia ce privește a doua excepție — că după art. 3 din legea agrară, toate înstrăinările efectuate după 15 August 1916, sunt fără efect, în ceia ce privește aplicarea legii agrare; că legea agrară în urmărirea scopului ce și-a propus, a căutat să țină în seamă de întinderea moșiilor avute la data de 15 August 1916, declarând fără efect vânzările äcute după această dată; că prin art. 10 din legea agrară, s'a dispus coordonarea moșiilor avute de un singur proprietar, pentru ca exproprierea să se facă pe proprietar, nu pe proprietăți; că vânzările moșiilor după 15 August 1916, rămân fără efect și când este cazul să se facă coordonarea, fiindcă după cum s'a văzut, vânzările sunt fără efect, în ceia ce privește aplicarea legii agrare.

Având în vedere că părății au susținut, că art. 10 din legea agrară, pentru a admite coordonarea, prevede două situații: 1) ca proprietarul să aibă și să posede la data punerii în vigoare a legii agrare, mai mult de 500 ha pământ și 2) să fie avut la 15 August 1916 mai multe moșii; că în speța de față Margareta Stroici nu avea la 15 August 1916 decât moșia Strojești, iar în Iulie 1921 data punerii în vigoare a legii agrare, nu avea decât moșia Butimanul, dobândită prin moștenire în anul 1919, nemai având moșia Străjești, pe care a înstreinat-o în Aprilie 1919, că de-i neavând Margareta Stroici nici în August 1916 două moși, nici în Iulie 1921, părății au susținut, că acesteia nu i se aplică art. 10 din legea agrară;

Considerând că legea agrară prin art. 10 pentru a face exproprierea pe proprietar, arată că se face aceasta expropriere, când proprietarul are sau a avut la 15 August 1916 mai multe moșii și posedă în total mai mult de 500 ha pământ cultivabil; că legea agrară privește astfel cele două date, pentru a aplica coordonarea: 15 August 1916 și 21 Iulie 1921, date când s'a pus în aplicație legea agrară; că dacă la 21 Iulie 1921, proprietarul se găsea cu două moșii, acestuia i se aplica coordonarea, dacă moșiile aveau

întinderea prevăzută de lege; că proprietarul se găsea cu două moșii și când a avut una din moșii în 1916, pe care a vândut o apoi, fiindcă după legea agrară vânzarea acestei moși era fără efect, în ceia ce privește aplicarea legii agrare; că legea nu cere ca o condiție și posesia moșiei la data de Iulie 1921, fiindcă termenul de „poseda” este pus, ca să arate întinderea de 500 ha. nu ca să arate vreo condiție în plus, pentru a se aplica coordonarea.

Având în vedere că în speța de față, pentru aplicația legii agrare considerându-se Margareta Stroici ca proprietară a moșiei Străjești, în cazul acesta părăta avea la aplicația legii agrare două moșii, și fiind astfel și a doua excepție ridicată de părăți se găsește nefondată.

Considerând, asupra chestiunii a treia ridicată de părăți, că legea agrară prin art. 10, arată că se face coordonarea, pentru a fi supuse exproprierei pe proprietar, a moșiilor când proprietarul are în total mai mult de 500 ha. pământ cultivabil; că mai departe se arată, cât îi rămâne proprietarului prin expropriere, făcându-se o scară dela 200 până la 500 ha.; că această din urmă întindere îi rămâne proprietarului, care are pământul în regiunile unde cererile de împroprietărire sunt satisfăcute, cum și proprietarului care a avut la 1 Februarie 1921, fermă cu crescătorii de vite, instalații agricole și inventar propriu, sau industrii agricole importante.

Considerând că prin textul arătat legiuitorul prevă zând și situația, când proprietarului îi rămâne 500 ha, din cauza aceasta s'a arătat că exproprierea se face când proprietarul are mai mult de 500 ha. pământ; că însă în afară de aceste situații mai sunt situațiile când proprietarul putea să fie expropriat și la cote mai mici; că pentru aceste situații a venit regulamentul legii agrare, cari prin art. 50 arată, că exproprierea se poate face și în aceste situații, chiar când întinderea de expropriat nu are 500 ha. însă ea este mai mare decât maximul, pe care poate să o aibă proprietarul; că prin această dispoziție regulamentul nu adaogă la lege, ci lămurește dispoziția legii.

Considerând că prin altă interpretare s'ar ajunge la rezultate, pe care desigur legea agrară nu le-a vroit; astfel dacă un proprietar s'ar găsi cu mai multe moșii la șes, în regiunile cu cereri de împroprietărire mari, și el ar avea 501 ha. pământ el ar fi expropriat fiindcă are mai mult de 500 ha. pământ, iar cota care-i ar rămâne ar fi de 250 ha. pământ; dacă însă un alt proprietar s'ar găsi cu 390 ha.—400, sau 500 ha. el nu ar fi expropriat în această interpretare, și rezultatul ar fi, că cel care avea 501 ha. să rămână cu 250 ha., pe când cel care avea mai puțin să rămână cu 300, 400 și 500 ha. pământ; or desigur la aceste situații nu a voit să ajungă legea agrară; de-aceia regulamentul legii agrare, când spune că se expropriează și proprietarii cu mai puțin de 500 ha. peste cota pe care o prevede legea, nu adaogă la lege, ci lămurește legea.

Având în vedere că stabilindu-se acestea și a treia chestiune ridicată se găsește nefondată.

Că respingându-se excepțiile ridicate, afacerea se pune pe rol, pentru a se judeca fondul pricinii.

Pentru aceste motive, respinge finele de neprimire etc.
Semnați: *Hariton Udrea, Manolachi Krupenski.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CAMERĂ DE PUNERE SUB ACUZARE. — Decizii. Recurs în casație. Parte civilă. Negarea dreptului său de a face opoziție contra ordonanței judecătorului de instrucție.

Partea civilă este primită a face recurs contra unei decizii a Camerei de punere sub acuzare care, fără a statua asupra capetelor de învinuire, se limitează a tăgădui părții civile dreptul de a face opoziție contra unei ordonanțe a judecătorului de instrucție.

(**CASS. CRIM.**), 5 février 1931 : *Gazette du Palais* 7 mars 1931 *Récueil des Sommaires de la Jur. Française* 1931 Mai No. 5 pag. 525).

OBSERVAȚIE. — Este constant că partea civilă, în ceea ce privește deciziile Camerei de punere sub acuzare, nu este primită a face recurs 1) nici când această pronunță neurmărește prevenitul și indiferent de motivul pe care se întemeiază neurmărirea, întrucât prin efectul ei acțiunea publică se stinge, afară numai dacă ministerul public n'o atacă pe căile legale; 2) nici atunci când s'a declarat că nu este cazul să se continue instrucțiunea din cauza ivirii unei chestiuni prejudiciale, întrucât deși în acest caz acțiunea publică subzistă, totuși ar fi un drept exorbitant acordat acestei părți civile de a recurge contra cauzei care a determinat suspendarea ei, ceea ce ar însemna să-i recunoască în realitate dreptul de a exercita singură acțiunea publică (Vezi în acest senz: *C. Rătescu și N. Pavelescu*, codul de proc. penală vol. 3, partea III a art. 404, 416).

În senzul deciziei ce adnotăm însă, Casația Franceză s'a mai pronunțat, astfel: *Cass. crim.* 17 pag. 1878. *Bull. crim.* No. 191. Vezi încă: *Depeiges* Tome I-er No. 1008 și *Cass. crim.* 27 Oct. 1911, *Bull. crim.* 27 Oct. 1911.

Tot așa partea civilă poate face, recurs pentru motivul de incompetență, sau pentru că a fost condamnată a plăti daune acuzatului (*Cass. crim.* 14 Iunie 1913, *Bull. crim.* No. 293) sau dacă a fost condamnată la despăgubiri civile (*Cass. crim.* 17 juillet 1930. *Gazette des Trib.* 1 pag. 86).

În sfârșit este admisibil recursul părții civile contra unei hotărâri a Camerei de acuzare prin care se confirmă ordonanța de neurmărire bazată pe imunitatea diplomatică. *Cass. crim.* 8 Febr. 1930. *Gazette des Trib.* 1 pag. 2.

CONTRACT DE INCHIRIERE. — Locatar. Doctor. Menținerea plăcei exterioare.

Instanța de fond apreciază suveran că un medic

care, închiriind un apartament cu autorizațiunea de a exercita profesiunea sa, a făcut cu consimțământul proprietarului să se așeze pe poarta imobilului, o placă indicând profesiunea sa și dacă a menținut-o de 28 ani, poate să se opună ridicării sale de către noul proprietar, dreptul lui deși categoric neindicat în închiriere, rezultând implicit din complexul contractului și din executarea sa de către părți.

(**CASS. CH. REQ.**). 14 janvier 1931. *Dalloz Hels.* 1931 pag. 98. *Récueil des Sommaires de la Jur. Française* 1931 Avril No. 4 pag. 300.

OBSERVAȚIE. — Este neîndoios că locatarul dacă este comerciant poate să pună table și afișe relative la comerțul său (*Baudry et Wahl*). Du Contrat de Louage, I, No. 508 și 702; *Huc X*, No. 289) jurisprudența este în acelaș senz. (*C. Appel Nancy* 19 Fév. 1906, *Dalloz P.* 1906, 2. 424; *Trib. civ. Péronne* 4 Dec. 1908, *Gazette du Palais* 1908, 2, 617; *Trib. civ. Seine* 13 juin 1913. *Gazette des Trib.* 1913, 2, 6). Tot așa Tribunalul din Rouen a hotărât de curând că locatarul comerciant, care a închiriat un apartament pentru folosința birourilor sale, poate fără rezerva conținută în contract să pună table și afișe relative la comerțul său pe părțile zidurilor corespunzătoare locurilor de clădire, cuprinse în contract și chiar pe balconul, care constituie o dependență a apartamentului său (*Trib. civ. Rouen* 22 nov. 1927, *Dalloz Hébd.* 1928, pag. 99). Tot în acelaș senz a decis *C. Appel Paris* la 27 dec. 1927 (*Dalloz P.* 1930, 2, 149).

Exercițiul acestui drept, poate totuși fi restrâns prin contract. (*C. Appel Paris* 23 janvier 1869, *Dalloz P.* 69, 2, 1931 *C. Appel Bordeaux* 21 août 1874, *Sirey* 75, 2, 218). Când e vorba de comerțul practicat în apartamente, dreptul de afișare este limitat uzului urmat în imobil (*Trib. civ. Seine* 2 janvier 1908, *Gazette des Trib.* 1908, 2, 37).

D. COTRUTZ

GREFA TRIBUNALULUI SECȚIA I COMERCIALĂ

Termen la 14 Octombrie în camera de consiliu. Se va publica în revista Dreptul.

ss. Barbu Scodăcescu

Domnule Președinte,

Subsemnatul Matei Scherer, domiciliat în București, strada Elena Doamna No. 57, aflat în concordat preventiv omologat de acest Onor. Tribunal, prin sentința cu No. 402 din 1933, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune ca conf. cu art. 47 din legea concordatului preventiv să mi se acorde un termen de grație de un an de zile pentru plata primei rate concordatate.

Motivele cererii mele sunt următoarele:

Solicit acest termen de grație pe faptul că situațiunea mea a devenit critică din cauza că posed foarte multe mărfuri neasortate care astăzi nu se pot vinde, precum și din cauza lipsei de credit pe piață, fapt care de altfel suferă întreg comerțul.

Cu stimă

Matei Scherer